

Love OCH BILDERNA

Stöd i läroplanerna

Förslag på lektionsupplägg utifrån boken **LOVE OCH BILDERNA** för de olika skolformerna, baserat på rådande läroplaner.

SOFIA NYSTRÖM

Bokens koppling till barnkonventionen

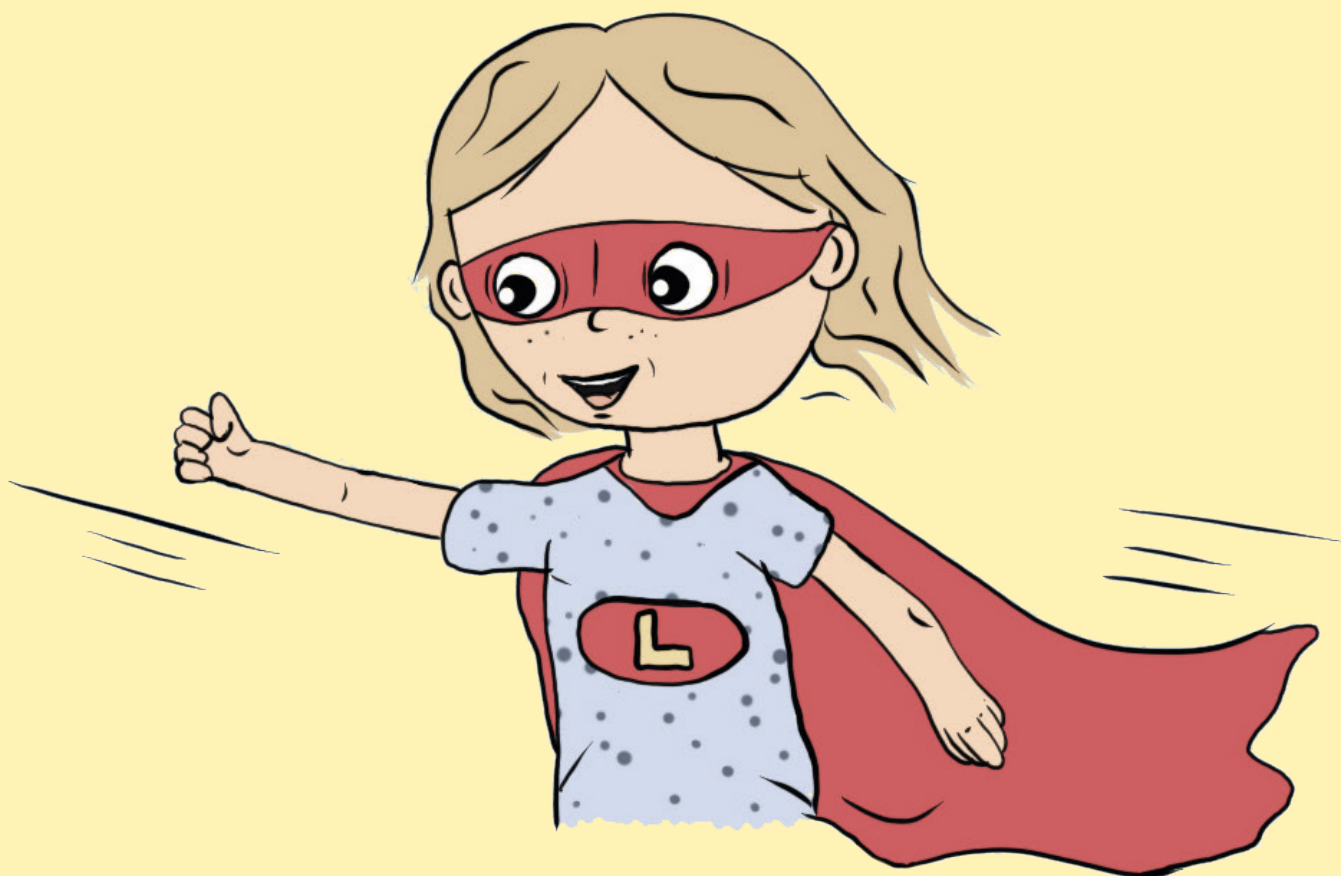
Barnkonventionen, som är lag i Sverige, skyddar barns rättigheter och integritet, vilket är centralt i boken **LOVE OCH BILDERNA**.

ARTIKEL 12:

Denna artikel handlar om barnets rätt att uttrycka sina åsikter och att dessa ska beaktas i frågor som rör barnet. I berättelsen om Love uttrycker barnet sin vilja att inte bli fotograferad och att inte få sina bilder delade utan sitt samtycke, vilket är en praktisk tillämpning av denna rättighet.

ARTIKEL 16:

Denna artikel skyddar barns rätt till privatliv, inklusive skydd mot godtyckligt ingripande i deras privatliv. Love reagerar på att bilder av hen sprids utan att hen har fått möjlighet att samtycka till detta, vilket illustrerar hur viktigt det är att respektera barnets rätt till privatliv även i digitala miljöer.

LOVE OCH BILDERNA

Stöd i läroplanen för förskolan (Lpfö18)

I boken **LOVE OCH BILDERNA** berörs samtycke genom att Love får vara med och bestämma om det känns okej att vara med på bild och om bilderna får visas för någon annan. Läroplanen för förskolan betonar vikten av att barn ska få känna sig trygga och respekterade, både fysiskt och psykiskt. Genom att arbeta med boken kan förskolan belysa barns rätt att bli lyssnade på och få sina känslor tagna på allvar, samt bidra till att barn utvecklar en förståelse för sina egna rättigheter. Detta för att stärka deras självkänsla och förmåga att säga nej i situationer där de känner sig obekväma. På hemsidan finns det exempel på frågor och bildstöd som kan användas som diskussionsunderlag i relation till boken, i exempelvis boksamtal.

Enligt läroplanen ska förskolan bidra till att barnen utvecklar förmåga att förstå och handla i enlighet med demokratiska principer genom delaktighet och samarbete. Förskolan ska också sträva efter att varje barn utvecklar förståelse för att alla människor har lika värde oavsett bakgrund samt utvecklar en förståelse för vikten av att respektera andras rättigheter och integritet. Läroplanen betonar även vikten av att barn ska ha möjlighet att uttrycka sina åsikter och få möjlighet att påverka sin situation, något som är ett av bokens kärnämne. Nedan följer exempel på aktiviteter då boken **LOVE OCH BILDERNA** kan vara ett pedagogiskt verktyg.

Rätt till kroppslig och personlig integritet

Ett av målen i förskolan är att respektera barnens rätt till kroppslig och personlig integritet. Detta innebär att varje barn ska känna sig tryggt och värderat i den dagliga omsorgen, där deras gränser och önskemål tas på allvar. När det kommer till dokumentation, såsom fotografering och delning av bilder, är det avgörande att förskolan agerar med hänsyn till barnens rättigheter och integritet. Förskolan ska säkerställa att alla beslut som rör barnens personliga integritet fattas med omsorg och respekt för deras individuella behov och önskemål.

KOPPLING TILL BOKEN

Skapa ett rollspel om samtycke och låt barnen spela roller där de får öva på att säga "ja" eller "nej" till olika frågor, som att bli fotograferade eller att dela med sig av något personligt. Detta hjälper dem att öva på att uttrycka sin vilja och förstå vikten av samtycke. Filma om barnen tycker det känns bekvämt och titta sedan på filmen tillsammans efteråt för att reflektera över vad ni gjort. Involvera alltid barnen i förskolans dokumentation och fråga dem om de vill delta.

Förhållningssätt till digital teknik

För att barnen ska kunna förstå och hantera digital teknik på ett ansvarsfullt sätt, behöver de ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt redan från tidig ålder. Detta innebär att de ska lära sig att identifiera både möjligheter och risker med digital teknik samt att kunna värdera information för att fatta välgrundade beslut och använda teknologin på ett medvetet sätt på sikt.

KOPPLING TILL BOKEN

Efter att ha läst boken och diskuterat den, fråga barnen om vad de lärt sig om att använda digital teknik. Diskutera varför det är viktigt att vara försiktig med vad man delar och vem man delar det med. Låt barnen sedan öva på att värdera information genom att titta på bilder där de själva är med och prata om hur de känner inför att dela dessa bilder. Ställ frågor som "Är det här en bild du skulle vilja dela med någon annan? Varför eller varför inte?"

Egna och andras uppfattningar

Förskolan har som mål att skapa en miljö där varje barn får möjlighet att utveckla sin förmåga att lyssna på och förstå andras perspektiv och tankar. Samtidigt ska barnen uppmuntras att reflektera över sina egna uppfattningar och uttrycka dem på ett sätt som med stöd kan bidra till en meningsfull dialog och ett lärande tillsammans med andra.

KOPPLING TILL BOKEN

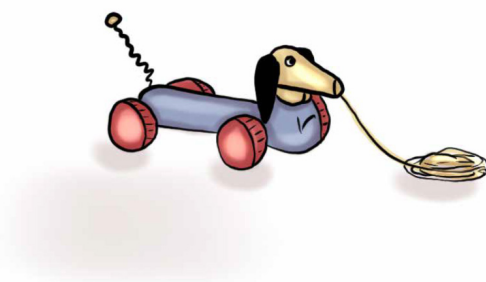
Arbeta med barnen för att skapa "regler" för hur man behandlar varandra, exempelvis i form av en kompassol att sätta upp på väggen. Dessa regler kan inkludera att respektera någons nej, fråga om lov innan man tar en bild och liknande. Låt allas röster höras.

Uttrycka tankar och åsikter

Förskolan har som uppdrag att skapa en miljö där varje barn ges möjlighet att utveckla ett intresse för att uttrycka sina tankar och åsikter på ett sätt som är meningsfullt för dem. Detta innebär att barnen inte bara uppmuntras att kommunicera sina idéer, utan också att de får verktyg och stöd för att göra sina röster hörda i olika situationer. Genom att stärka deras förmåga att påverka sin egen situation bidrar förskolan till att barnen känner sig delaktiga och värdefulla i sitt eget lärande och i gemenskapen.

KOPPLING TILL BOKEN

Skapa en egen bok på förskolan där varje barn får bidra med en sida som berättar om en gång när de påverkade sin situation, antingen genom att säga något eller göra ett val. Pedagogerna kan behöva hjälpa barnen genom att ge exempel eller påminnelser om sådana situationer. Lyft gärna dessa situationer i barngruppen för att belysa positivt beteende och påminna barnen om situationer då de gjorde sina röster hörda. Detta kan stärka barnens självförtroende i att deras röst är viktig.

LOVE OCH BILDERNA

Stöd i läroplanen för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22)

Läroplanen beskriver vikten av att barn utvecklar sin förmåga att samtala, lyssna och reflektera över olika situationer. Ett mål med undervisningen är därför att de ska lära sig att uttrycka sig genom olika typer av texter och medier. Läroplanen betonar även att eleverna ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att läsa och förstå olika texter samt att skapa egna texter i varierande sammanhang och med olika syften.

Boken **LOVE OCH BILDERNA** kan användas för att diskutera och reflektera över känslor och gränssättning i relation till andra människor. Detta ger barnen möjlighet att uttrycka sina egna tankar och känslor och reflektera över betydelsen av att lyssna och respektera varandras gränser. Det finns exempel på diskussionsfrågor på hemsidan. Nedan följer några exempel på aktiviteter då boken **LOVE OCH BILDERNA** kan vara ett pedagogiskt verktyg.

Stå för sina egna åsikter

I förskoleklass och fritidshemmet ska man arbeta med det centrala målet “samtala, lyssna, ställa frågor och framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden som är bekanta för eleverna, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser”.

KOPPLING TILL BOKEN

Börja med att läsa boken högt för barnen och sedan ha en gemensam diskussion om Loves upplevelser. Under diskussionen kan man ställa frågor som “Hur tror ni att Love känner sig när mamma tar bilder?” och “Vad skulle ni göra om ni var Love?”. Det finns exempel på frågor på hemsidan. Detta uppmuntrar barnen att reflektera över situationen, lyssna på andras perspektiv och uttrycka sina egna tankar och känslor kring integritet och respekt för andras gränser. Avslutningsvis kan barnen få möjlighet att rita eller skriva vad de själva skulle göra i en liknande situation, vilket stärker deras förmåga att kommunicera sina åsikter och förstå etiska frågor i sin vardag.

Välj vem som får se din bild

För att arbeta med målet “Säker och ansvarsfull kommunikation, även i digitala sammanhang” på ett konkret och aktivt sätt med barnen i förskoleklass, kan pedagoger genomföra en praktisk övning där barnen själva får ta och dela bilder i en kontrollerad miljö.

KOPPLING TILL BOKEN

Låt eleverna ta bilder av något de tycker om, exempelvis deras teckningar, byggprojekt, eller favoritföremål. Samlas efteråt och visa bilderna de har tagit på en stor skärm. Prata om vad bilderna föreställer och varför de valde att ta just de bilderna. Fråga dem hur de skulle känna om någon annan såg deras bilder. Ge varje barn möjlighet att bestämma vilka “mottagare” som ska få se deras bild. Detta kan simuleras genom att visa bilderna bara för de personer som eleverna valt, eller genom att låtsas skicka dem till de valda mottagarna.

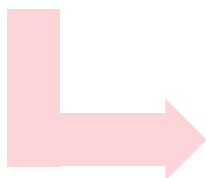
Ha en uppföljande diskussion och fråga eleverna hur det kändes att bestämma över sina bilder, och om det fanns någon som de inte ville visa sina bilder för, varför de gjorde så, och vad som är viktigt att tänka på när man delar bilder. Pedagoger kan betona vikten av att alltid fråga och tänka efter innan man delar bilder, precis som Love fick göra i boken.

Vem bestämmer?

För att arbeta med målet "Demokratiska värderingar och principer, i sammanhang som är bekanta för eleverna" kan pedagogen utgå från berättelsen om Love och använda en rollspelsaktivitet där barnen får uppleva och reflektera över demokratiska beslut och konflikthantering i praktiken. Genom denna övning får barnen konkret erfarenhet av demokratiska värderingar genom att fatta gemensamma beslut och hantera konflikter, samtidigt som de relaterar till situationer som är bekanta och relevanta för dem. Det hjälper dem att förstå och tillämpa demokratiska principer på ett sätt som känns meningsfullt och personligt.

KOPPLING TILL BOKEN

Dela in barnen i små grupper om två eller tre. I varje grupp får ett barn spela Love och ett annat mamma. Om det finns ett tredje barn kan den vara en observatör. Ge barnen ett scenario där "mamma" vill ta ett foto av "Love" och visa det för olika personer, precis som i berättelsen. Barnen spelar sedan upp situationen där de tillsammans diskuterar och beslutar om vad som ska göras med bilden. "Love" får uttrycka sina känslor, och "mamma" ska lyssna och försöka förstå och respektera Loves önskemål. Uppmuntra barnen att komma fram till ett gemensamt beslut, precis som Love och mamma gjorde i berättelsen. Efter rollspelet samlas ni för att diskutera hur det kändes att spela Love och mamma.

EXEMPEL PÅ FRÅGOR KAN VARA:

- Hur kändes det att bestämma tillsammans?
- Var det svårt att lyssna på varandra?
- Hur kom ni fram till ett beslut som alla var nöjda med?
- Vad hände om ni inte kunde komma överens? Hur löste ni det?

LOVE OCH BILDERNA

Stöd i läroplanen för årskurs 1-3 (Lgr22)

Alla som arbetar i skolan ska i arbetet med normer och värden uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför. Genom att arbeta med boken **LOVE OCH BILDERNA** kan du stödja elevernas utveckling inom områdena kommunikation, värdegrund, integritet och digital kompetens. Samtal kring texten kan bidra till en djupare förståelse för både deras egna och andras rättigheter och känslor.

Läroplanen för grundskolan betonar vikten av att barn ska få känna sig trygga och respekterade, både fysiskt och psykiskt. Genom att arbeta med boken kan förskolan belysa barns rätt att bli lyssnade på och få sina känslor tagna på allvar, samt bidra till att barn utvecklar en förståelse för sina egna rättigheter. Detta för att stärka deras självkänsla och förmåga att säga nej i situationer där de känner sig obehagliga.

Här är några exempel på hur du kan koppla boken till arbetet i skolan utifrån Lgr22:

Värdegrund och integritet

Berättelsen berör värdegrundsfrågor såsom respekt för barnens integritet och rätt till sina egna känslor och bilder. Detta kan kopplas till undervisningen om att visa respekt för sig själv och andra. Skolan ska aktivt och medvetet främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Eleverna får därigenom möjlighet att utveckla en förståelse för allas lika värde och respekt för människors egenvärde.

KOPPLING TILL BOKEN

Genom att diskutera hur Love kände sig när mamma delade bilder utan att fråga kan barnen få insikt i hur viktigt det är att respektera varandras känslor och integritet. Diskussioner kan också inkludera vad man kan göra om man upplever att någon inte lyssnar eller respekterar ens gränser. Det finns exempel på diskussionsfrågor och bildstöd på hemsidan.

Egen berättelse

Under de första åren i skolan är det centralt att barn utvecklar sin förmåga att förstå och uttrycka sig i tal och skrift. Berättelsen kan användas som en utgångspunkt för att skriva eller rita egna berättelser om hur man vill bli behandlad när det gäller bilder och teknikanvändning. Då ges eleverna förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk för att tänka, kommunicera och lära sig.

KOPPLING TILL BOKEN

Barnen kan uppmuntras att skriva eller rita en egen berättelse av hur de skulle vilja att en situation som den i texten utspelar sig. Till exempel kan de rita ett scenario där en vuxen stannar upp och verkligen lyssnar när barnet säger "nej" till att bli fotograferad, och istället frågar vad barnet vill göra. Därefter kan barnen beskriva hur de känner sig när deras vilja blir respekterad, till exempel genom att rita ett leende eller använda glada färger. Denna lektion fokuserar på hur eleverna önskar att vuxna lyssnar på dem och tar hänsyn till deras önskemål.

Digital kompetens

I dagens samhälle är digital kompetens en viktig del av barnens utbildning. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla en förståelse för och ett förhållningssätt till digitaliseringens påverkan på individen och samhället. Att förstå hur bilder används och sprids på internet och sociala medier är en viktig del av detta. Boken kan vara en bra introduktion till samtal om digitala fotspår och integritet online. Att hjälpa eleverna förstå hur bilder kan spridas och ses av andra, samt att diskutera vikten av att kontrollera och skydda sina egna bilder och integritet, kan med fördel förtydligas analogt för att konkretisera vad som händer online.

KOPPLING TILL BOKEN

Låt eleverna rita eller måla en bild. Det får gärna vara något personligt, till exempel ett självporträtt. När bilderna är klara, ge eleverna etiketter som beskriver olika grupper som kan se bilderna, till exempel "familj", "vänner", "klasskamrater" eller "alla på internet". Låt eleverna sätta etiketter på sin bild för att visa vem de tycker ska få se den. Ha en uppföljande diskussion kring varför de valde dessa etiketter och hur de skulle känna om bilden visades till andra grupper. Prata om hur man kan skydda sin bild från att spridas utan tillåtelse. För att arbeta vidare kan eleverna skapa en bok med fler bilder och etiketter de valt, där de kan beskriva vem som får se varje bild och varför. Boken kan exempelvis kallas "säker bildbok" och ha intentionen att påminna eleverna om vikten av att skydda sina bilder.

Visuellt uttryck

Eleverna i årskurs 1-3 ska arbeta med att skapa berättande bilder, såsom sagobilder och illustrationer till berättelser, för att utveckla sin förmåga att uttrycka sig visuellt. Under arbetet med dessa bilder är det viktigt att också diskutera etiska frågor som kan uppstå, som hur man respekterar andras bilder och rättigheter vid användning och delning.

KOPPLING TILL BOKEN

Tillsammans i klassen kan ni skapa en stor målning där varje elev bidrar med sin egen del av historien. Varje elev kan få en scen från boken att illustrera, och när alla delar är klara sätts de ihop till en stor bildserie som berättar hela historien. Denna aktivitet betonar samarbete och visar hur olika perspektiv kan bilda en helhet.

LOVE OCH BILDERNA

Stöd i läroplanen för anpassade grundskolan år 1-6 (Lgra 22)

Att arbeta med boken **LOVE OCH BILDERNA** i anpassad grundskola kan bidra till att främja elevernas förståelse för integritet, känslor och kommunikation. Genom tipsen nedan kan du som lärare fördjupa elevernas förståelse av boken, samt stärka deras sociala och emotionella kompetenser och digitala medvetenhet, allt enligt läroplanens riktlinjer. Använd gärna samtalskort eller annat bildstöd för att underlätta diskussioner om känslor och rättigheter. Det kan hjälpa eleverna att uttrycka hur de skulle känna i en liknande situation som Love. På hemsidan finns några exempel att ladda ner, men gör gärna egna anpassade till din klass.

Nedan följer exempel på lektioner då boken **LOVE OCH BILDERNA** kan vara ett pedagogiskt verktyg:

Dramatisering om känslor

Boken kan fungera som en grund för att diskutera barns rättigheter till privatliv och integritet. Genom att läsa och analysera innehållet ges eleverna möjlighet att reflektera över sina egna känslor och personliga gränser. Detta hjälper eleverna att förstå vikten av att respektera både sina egna och andras integritet.

KOPPLING TILL BOKEN

Genom att skapa rollspel eller dramatiseringar baserade på olika scener från boken kan eleverna få en djupare förståelse för handlingen och karaktärernas känslor. Att agera ut scenerna gör det möjligt för dem att utforska och bearbeta känslor som ilska, frustration och glädje på ett konkret sätt. Genom att sätta sig in i olika situationer och perspektiv får eleverna möjlighet att reflektera över känslornas påverkan på karaktärerna. Detta främjar både emotionell insikt och empati i deras lärandeprocess.

Skapa egen bok

Arbeta med att utveckla elevernas förmåga att uttrycka sina tankar och känslor om händelserna i boken. Genom diskussioner och reflektioner kan eleverna fördjupa sin förståelse och kommunikationsförmåga.

KOPPLING TILL BOKEN

Låt eleverna skapa sina egna små böcker eller bilder för att uttrycka hur de känner i olika situationer som Love är i. Detta ger dem möjlighet att bearbeta och reflektera över sina känslor på ett personligt sätt. Genom att skapa visuella representationer får eleverna en konkret och kreativ metod att förstå och kommunicera sina känslor.

Digital kompetens

Använd boken för att diskutera hur bilder på nätet sprids och vem som kan se dem. Detta ger möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.

KOPPLING TILL BOKEN

Genomför enkla praktiska övningar där eleverna får bestämma vilka bilder som ska tas och delas inom en säker miljö. Klassens lärplatta kan användas för att fotografera och bilderna kan sedan visas upp för klasskamraterna. På detta sätt får eleverna möjlighet att öva på att göra medvetna beslut om digitalt innehåll, samtidigt som lär de sig vikten av att värna om privat information och respektera andras integritet.

Skapa en gemensam handlingsplan för delning av bilder

Boken kan ligga till grund för ett arbete med att respektera andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet. Den kan också bidra till en förståelse för hur man kan leva sig in i och förstå andra människors situation.

KOPPLING TILL BOKEN

Arbeta med att skapa en överenskommelse med eleverna om hur bilder ska tas och delas inom klassen. Låt eleverna vara med och utforma regler för hur man ska hantera bilder på varandra. Detta kan vara en del av ett bredare arbete med att förstå regler och lagar i samhället.

Vidare tips: Användning av sociala berättelser

SOCIALA BERÄTTELSE

Skapa sociala berättelser baserat på Loves upplevelser som kan hjälpa eleverna att förstå vad som händer när någon tar bilder på dem utan deras medgivande. Denna berättelse kan vara i form av bilder och korta texter som tydligt förklarar situationerna i boken och utgå från eleven själv och dennes verklighet. Om eleverna vill kan de dela med sig av sina sociala berättelser till varandra.

LOVE OCH BILDERNA

Samverkan med föräldrar

Förskola, fritids och skola kan samverka med föräldrar på flera sätt när de arbetar med boken **LOVE OCH BILDERNA**. Detta kan skapa en gemensam förståelse för viktiga frågor som rör barns integritet, digitala vanor och kommunikationen mellan vuxna och barn.

Nedan följer några förslag på hur detta kan göras.

Föräldramöten och informationsbrev

Under ett föräldramöte kan boken presenteras och de teman som boken tar upp, såsom barns rätt till integritet och digital säkerhet, diskuteras. Ett informationsbrev kan också skickas ut som beskriver hur ni kommer att arbeta med boken och varför detta är viktigt.

SYFTE

Att föräldrarna ska bli medvetna om bokens innehåll och kunna reflektera över hur de själva hanterar liknande situationer hemma.

EXEMPEL

“Vi kommer att arbeta med en bok som heter LOVE OCH BILDERNA. Den tar upp frågor om barns integritet och digitala vanor. Vi uppmuntrar er att diskutera detta hemma och fundera över hur ni själva använder digitala medier i er familj.”

Gemensamma diskussioner och reflektioner

Ni kan arrangera diskussionsgrupper där föräldrar och pedagoger tillsammans reflekterar över bokens teman. Detta kan ge föräldrarna en chans att dela sina egna erfarenheter och höra andras perspektiv.

SYFTE

Att skapa en öppen dialog kring svåra ämnen som integritet och digital delning av bilder.

EXEMPEL

Föräldrar och pedagoger kan diskutera frågor som: “Hur hanterar vi delning av bilder på sociala medier?” och “Hur kan vi som vuxna säkerställa att barnets vilja och känslor respekteras?”

Hemuppgifter

Ni kan skicka hem enkla aktiviteter eller samtalsunderlag som föräldrar kan använda för att prata med sina barn om de teman som boken tar upp.

SYFTE

Att föräldrar aktivt engagerar sig i att diskutera och reflektera över frågor om integritet och samtycke med sina barn.

EXEMPEL

En hemuppgift kan vara att föräldrar och barn tillsammans tittar på bilder som finns i familjens telefoner och pratar om vilka som känns bra att dela och vilka som inte gör det. Samtalsfrågor som "Hur känns det när någon tar en bild av dig utan att fråga?" kan inkluderas.

Individuella samtal och stöd

Ni kan erbjuda individuella samtal med föräldrar som känner sig osäkra eller har specifika frågor om hur de kan hantera dessa frågor i hemmet.

SYFTE

Att ge riktat stöd till föräldrar som behöver extra hjälp eller som vill diskutera specifika situationer relaterade till deras barn.

EXEMPEL

Pedagoger kan erbjuda att sitta ner med en förälder och diskutera hur de kan balansera användningen av digitala verktyg och respekten för barnets integritet.

Uppföljning och feedback

Efter att ni arbetat med texten, kan det vara bra att följa upp med föräldrarna för att höra hur arbetet har påverkat deras tankar och handlingar hemma.

SYFTE

Att se till att diskussionerna inte stannar i verksamheten utan fortsätter i hemmet och leder till förändringar.

EXEMPEL

Skicka ut en enkät eller arrangera ett uppföljningsmöte för att samla in föräldrarnas upplevelser och reflektioner.